

OLTARZ GŁÓWNY

Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP

w Józefowie

mgr Adam Pragłowski
ul. Rzeszowska 46
37-300 Leżajsk
kom. 694597549

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTEKÓW
w Lublinie
DELEGATURA W ZAMOŚCIU
ul. Sławkowska 18, 22-400 Zamość
tel. 22x 84 135 50 71

ZALĄCZNIK

do ~~...~~ postępowania dotyczącego
organu ochrony zabytków

znak IR. III.5144.2.1.2023

z dnia 7.10.2023

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

mgr inż. arch. *Agnieszka Flakorska*
Kierownik Delegatury w Zamościu

1. Dane inwentaryzacyjne:

miejsowość: Józefów
rodzaj: ołtarz główny
usytuowanie: w prezbiterium kościoła
czas powstania: XIX w.
styl: klasycystyczny

Opis: Ołtarz główny, architektoniczny, jednoosiowy, wymiary ok. 955 x 550 cm plus stalle po bokach. Retabulum flankowane kolumnami w środku obraz Matki Bożej w szerokiej ramie, z drugim obrazem jako przesłona, za kolumnami cztery pilastry, obok kolumn figury Św. Piotra i Pawła. Mensa prostopadłościenna, na niej rozbudowane tabernakulum z tronikiem. Zwieńczenie trójkątne wysunięte na kolumnach do przodu, na szczycie krzyż po bokach anioły. Całość bogato zdobiona elementami snycerskimi.

Materiał i technika: ołtarz jest drewniany, złożony i polichromowany, obrazy olejne, metalowa koszulka.

2. Dane dotyczące konserwacji

wykonawca: mgr Adam Pragłowski
czas wykonania: 2018 r.

3. Stan zachowania:

Stan zachowania ołtarza jest zły, widać zniszczenia spowodowane przez kołatka, osłabienie struktury przez spękania, ubytki. Zaprawa i warstwa malarska jest osłabiona, liczne ubytki widoczne pod wtórnymi przemalowaniami. Warstwa złocień przetarta. Metalowa koszulka spatynowana i spękana.

4. Wnioski i założenia konserwatorskie

Zakłada się wykonanie pełnej konserwacji ołtarza w takiej formie w jakiej jest obecnie i przywrócenie go do kultu.

W ramach konserwacji technicznej przewiduje się usunięcie wtórnych przemalowań z powierzchni struktury ołtarza, wzmocnienie osłabionej konstrukcji ołtarza przez wymianę na nowe (jeśli zajdzie taka konieczność) zbyt zniszczonych elementów konstrukcyjnych i powierzchni ołtarza, impregnację uszkodzonych przez owady – szkodniki drewna elementów ołtarza. Uzupełnienie ubytków drewna i zaprawy.

Rzeźby i snycerka zostaną oczyszczone, usunie się wtórne warstwy. Elementy zostaną wzmocnione przez impregnację, uzupełnione ubytki drewna. Pierwotna zachowana polichromia zostanie odsłonięta. Ubytki zaprawy zostaną uzupełnione.

W ramach konserwacji estetycznej przewiduje się usunięcie wtórnych warstw malarskich. Przywrócenie pierwotnej kolorystyki w oparciu o zachowaną kolorystykę najstarszych warstw; położenie złocień i srebrzeń.

Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie

PROGRAM PRAC

A. Ołtarz

1. Odkurzenie struktury ołtarza i elementów rzeźbiarskich.
2. Demontaż elementów snycerskich i struktury ołtarza oraz przewiezenie do pracowni.
3. Usunięcie wtórnych warstw malarskich i zapraw ze struktury ołtarza metodą mechaniczną i chemiczną.
4. Wzmocnienie strukturalne drewna poprzez impregnację 15-18 % roztworem żywicy akrylowej metodą powlekania i w kąpeli długotrwałej.
5. Podklejenie powierzchni odspojonych gruntów 5-8 % roztworem kleju króliczego lub emulsji akrylowej.
6. Doczyszczenie powierzchni oryginalnych srebrzeń i złocień z użyciem rozpuszczalników organicznych.
7. Wymiana bardzo zniszczonych i osłabionych mechanicznie elementów drewnianych, płaskich i profilowanych, wykonana z drewna sezonowanego, dobranego gatunkowo do drewna oryginału.
8. Sklejenie pęknięć drewna ok. 45% roztworem kleju króliczego lub polioctanu winylu oraz wzmocnienie kołkami drewnianymi. Wypełnienie szczelin listwami z miękkiego drewna.
9. Uzupełnienie ubytków drewna: niewielkie ubytki uzupełnione zostaną dwuskładnikowy masą uzupełniającą, większe ubytki wypełnione flekami z odpowiedniego gatunku drewna.
10. Położenie i uzupełnienie ubytków i rekonstrukcja zapraw kredowo-klejowych na snycerze i rzeźbach.
11. Położenie pod złocenia i srebrzenia podkładów pulmentowych.
12. Uzupełnienie ubytków srebrzeń - folią srebrną i złocień - złotem dukatowym 23 - 23,3/4 karata, z odtworzeniem pierwotnej technologii klejowej.
13. Zabezpieczenie powierzchni złocień w dolnych partiach (przed ścieraniem mechanicznym) .
14. Scalenie kolorystyczne warstwy malarskiej farbami olejno-żywicznymi metodą punktowania lub przez położenie na całości dobranego koloru.
15. Werniksowanie partii polichromowanych półmatowym werniksem damarowo-woskowym.
16. Montaż ołtarza z użyciem śrub ze stali hartowanej i wkrętów.

B. Obrazy

1. Zdjęcie z krosna.
2. Oczyszczenie za pomocą detergentu z neutralizacją wody terpentyną
3. Oczyszczenie odwrocia.
4. Usunięcie przemalowań mieszaniną terpentyny z alkoholem.
5. Usunięcie mechaniczne kitów, skalpel.
6. Podklejenie uszkodzeń płótna łątkami i zdublowanie (w razie konieczności).
7. Przymocowanie obrazu do nowych krosien.
8. Uzupełnienie zaprawy kitem emulsyjnym.
9. Izolacja kitów 3% szelakiem.
10. Położenie werniksu retuszarskiego
11. Punktowanie odsączonymi farbami żywicznymi.
12. Położenie werniksu końcowego.

C. Koszulka metalowa

1. Oczyszczenie.
2. Zlutowanie i uzupełnienie ubytków
3. Wyzłoczenie i wysrebrzenie
4. Zabezpieczenie

Andrzej Trąbka

*Wzrost: 1,70 m
Ciężar ciała: 70 kg
Data: 15.12.2015 r.*

CHCIELNICA

Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia

Najświętszej Maryi Panny

w Józefowie

WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW
Lubelskie
DELEGATURA W ZAMOŚCIU
ul. Staszica 71, 22-400 Zamość
tel./fax 04 638 59 71

ZAWIĄZANIE
do pisma ~~instytucyjnego~~ /decyzji
organu ochrony zabytków
znak IR. III. 5144. 2.1. 2023
z dnia 2. LUT. 2023

mgr Adam Pragłowski
ul. Rzeszowska 46
37-300 Leżajsk
kom. 694597549

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków
mgr inż. arch. Olgiera Harasimuk
Kierownik Delegatury w Zamościu

1. Dane inwentaryzacyjne:

miejscowość: Józefów

rodzaj: chrzcielnica

usytuowanie: w nawie z prawej strony

czas powstania: pierwsza ćwierć XVIII w.

Opis: Chrzcielnica o rozmiarach 180 x 80 cm, w formie postaci młodzieńca przyklękającego na prawe kolano, z rękoma uniesionymi ku górze, głową przechyloną na prawe ramię. Twarz młodzieńca o regularnych rysach, okolona falistymi, spływającymi na ramiona włosami. Ubrany jest w długą szatę o ostrych fałdach, spod której widoczna lewa noga w wiązonym, sięgającym wpół łydki bucie. Na głowie młodzieńca zamknięta muszla, zwieńczona pełnoplastyczną sceną Chrztu Chrystusa. Po obydwu stronach górnej części muszli, tworzącej pokrywę, ruchome antaby do jej unoszenia.

Materiał i technika: chrzcielnica jest drewniana, złożona i polichromowana, z metalowymi elementami.

2. Dane dotyczące konserwacji

wykonawca: mgr Adam Pragłowski

czas wykonania: 2022-23 r.

3. Stan zachowania:

Stan zachowania chrzcielnicy jest zły, widać zniszczenia spowodowane przez kołatka, osłabienie struktury przez spękania, ubytki. Zaprawa warstwa pozłoty i warstwa malarska jest osłabiona, liczne ubytki widoczne pod wtórnymi przemalowaniami. Warstwa złocień zamalowana i przetarta.

4. Wnioski i założenia konserwatorskie

Zakłada się wykonanie pełnej konserwacji chrzcielnicy w takiej formie w jakiej jest obecnie.

W ramach konserwacji technicznej przewiduje się usunięcie wtórnych przemalowań z powierzchni struktury, wzmocnienie osłabionej konstrukcji przez wymianę na nowe (jeśli zajdzie taka konieczność) zbyt zniszczonych fragmentów, impregnację uszkodzonych przez owady – szkodniki drewna elementów. Uzupełnienie ubytków drewna i zaprawy.

W ramach konserwacji estetycznej przewiduje się usunięcie wtórnych warstw malarskich, scalenie i odtworzenie pierwotnej warstwy malarskiej.

Chrzcielnica. Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie

PROGRAM PRAC

1. Odkurzenie i oczyszczenie.
2. Usunięcie wtórnych warstw malarskich i zapraw ze struktury metodą mechaniczną i chemiczną.
3. Wzmocnienie strukturalne drewna poprzez impregnację 15-18 % roztworem żywicy akrylowej metodą powlekania i w kąpeli długotrwałej.
4. Podklejenie powierzchni odspojonych gruntów 5-8 % roztworem kleju króliczego lub emulsji akrylowej.
5. Doczyszczanie powierzchni oryginalnych srebrzeń i złocen z użyciem rozpuszczalników organicznych.
6. Wymiana bardzo zniszczonych i osłabionych mechanicznie elementów drewnianych, wykonana z drewna sezonowanego, dobranego gatunkowo do drewna oryginału.
7. Sklejenie pęknięć drewna ok. 45% roztworem kleju króliczego lub poliocetanu winylu oraz wzmocnienie kołkami drewnianymi.
8. Uzupełnienie ubytków drewna: niewielkie ubytki uzupełnione zostaną dwuskładnikowy masą uzupełniającą, większe ubytki wypełnione flekami z odpowiedniego gatunku drewna.
9. Położenie i uzupełnienie ubytków i rekonstrukcja zapraw kredowo-klejowych na snycerze i rzeźbie.
10. Położenie pod złocenia i srebrzenia podkładów pulmentowych.
11. Uzupełnienie ubytków srebrzeń - folią srebrną i złocen - złotem dukatowym 23 - 23,3/4 karata, z odtworzeniem pierwotnej technologii klejowej.
12. Zabezpieczenie powierzchni złocen (przed ścieraniem mechanicznym).
13. Scalenie kolorystyczne warstwy malarskiej farbami olejno-żywicznymi metodą punktowania lub przez położenie na całości dobranego koloru.
14. Werniksowanie partii polichromowanych półmatowym werniksem damarowo-woskowym.
15. Montaż chrzcielnicy.

Adam Pruszczyński
Konsultingowa Sp. z o.o.
ul. ...
...
...
...
...

Nasz znak: IR.III.5144. 2 . 1 .2023

Data:

7 LUT. 2023

Sprawa: wydanie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkach ruchomych

Obiekt: ołtarz główny wraz z obrazem Matki Bożej Niepokalanie Poczętej oraz chrzcielnica z kościoła parafialnego pod wezw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie, wpisane do rejestru zabytków woj. lubelskiego, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zamościu z dnia 27 czerwca 1988 r., znak: KL.5330/9/88 pod numerem B/204, poz. 1, 2, 24

DECYZJA

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2 litera a, art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1 i ust.3, art. 37a, art. 89 pkt 2, art. 93 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U 2022r. poz. 840) oraz § 12 ust 1, 2, 3 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. z 2021 r. poz. 81) oraz art. 104 Kpa – po rozpatrzeniu wniosku złożonego dnia 19.01.2023r. przez ks. Zenona Mrugałę, Proboszcza parafii rzymskokatolickiej w pod wezw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie,

Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków

orzeka:

wydać pozwolenie dla Parafii rzymskokatolickiej pod wezw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie, na prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytkach ruchomych: ołtarzu głównym wraz z obrazem Niepokalanego Poczęcia NMP oraz chrzcielnicy, wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie, z dnia 27 czerwca 1988r. r., znak: KL.5330/9/88, pod numerem B/204, poz. 1, 2, 24 w zakresie i w sposób określony w programach prac pt. „Ołtarz główny, Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP w Jozefowie”, „Chrzcielnica, Kościół pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP w Jozefowie”, oprac. mgr A. Pragłowski, stanowiących załącznik do niniejszego pozwolenia,

z zastrzeżeniem spełnienia warunków konserwatorskich:

1. Przedłożenia wstępnego projektu kolorystycznego ołtarza i chrzcielnicy wykonanego na podstawie badań wstępnych na etapie inwestycji - do akceptacji przez WUOZ w Lublinie Delegaturę w Zamościu.
2. Niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia prac wskazanych w pozwoleniu.
3. Prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac.

Prowadzący prace konserwatorskie i restauratorskie:

- zgodnie z osobą wskazaną we wniosku

Termin ważności decyzji: 31.12.2024r.

Uzasadnienie:

Planowane prace konserwatorskie dotyczą ołtarza głównego wraz z obrazem Matki Bożej Niepokalanie Poczętej oraz chrzcielnicy, z kościoła pod wezw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Józefowie wchodzących w skład ruchomych dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod numerem B/204. Z uwagi na powyższe, planowane prace, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840), wymagają pozwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wyposażenie ruchome kościoła w Józefowie datowane jest na XVIII, XIX w. Zarówno ołtarz jak i chrzcielnica pokryte są wtórnymi powłokami malarskimi, oraz warstwą kurzu i brudu. Na powierzchni szafy ołtarzowej oraz chrzcielnicy widoczne są ubytki warstwy malarskiej i złocień. Obraz Matki Bożej Niepokalanie Poczętej wymaga oczyszczenia usunięcia wtórnych przemalowań zabezpieczenia. Planowane prace mają na celu zatrzymać postępujący proces destrukcji oraz wydobyć walory estetyczne zabytków poprzez przywrócenie do pierwotnego wyglądu.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie:

Pozwolenie niniejsze nie zwalnia od obowiązku uzyskania innych pozwoleń wymaganych przepisami prawa. Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia w drodze decyzji może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2020r., poz. 840).

Na podstawie art. 127 § 1 i 2 oraz art. 129 § 1 i 2 Kpa od decyzji niniejszej przysługuje odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji za pośrednictwem Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony z rzekły się prawa do wniesienia odwołania (art.130 § 4 Kpa). Zgodnie z art. 127a Kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję.

Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza, iż decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu i brak jest możliwości jej zaskarżenia.

W zakresie odwołania stronie przysługuje zgłoszenie wniosków przewidzianych w art. 136 § 1-3 Kpa.

Zgodnie z art. 41 § 1 Kpa w toku postępowania strony oraz ich przedstawiciele i pełnomocnicy mają obowiązek zawiadomić organ administracji publicznej o każdej zmianie swojego adresu, w tym adresu elektronicznego. W razie zaniedbania obowiązku określonego w § 1 doręczenia pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

mgr inż. dr inż. *Ogierd Floryszak*
Kierownik Delegatury w Zamościu

Załącznik:

1. Program prac konserwatorskich dot. ołtarza oprac. A. Pragłowski
2. Program prac konserwatorskich dot. chrzcielnicy, oprac. A. Pragłowski

Otrzymują:

1. Adresat - zał. 1, 2.
2. a/a – zał. 1, 2.

BIP/Z154/zał. KP (50)